

การค้าบริการและการลงทุนภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA)

การเจรจาจัดทำความตกลง JTEPA เริ่มขึ้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2547 และสรุปผลการเจรจาโดยสมบูรณ์เมื่อเดือนมิถุนายน 2549 และมีการลงนามแล้วเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2550 ขณะนี้ ความตกลงมีผลบังคับใช้แล้ว ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2550

บทการค้าบริการ

กรอบการเปิดเสรี

- จัดทำข้อผูกพันโดยใช้ positive list
- จะมีการทบทวนการเปิดเสรี (รวมทั้งสาขาบริการทางการเงิน) และ เรื่อง Denial of Benefits ในการให้ประโยชน์แก่บริษัทที่บุคคลประเทศที่สามเป็นเจ้าของแต่บริหารโดยบุคคลสัญชาติญี่ปุ่น ใน 5 ปี หลังความตกลง JTEPA มีผลบังคับใช้ ยกเว้นบริการค้าส่ง-ค้าปลีก บริการซ่อมบำรุง และบริการเช่า จะทบทวน 3 ปีหลังการมีผลใช้บังคับ
- ไม่ให้ MFN โดยอัตโนมัติ แต่ในอนาคตหากฝ่ายใดให้ผลประโยชน์แก่ประเทศใดดีกว่า ก็จะพิจารณา ค่าขอของอีกฝ่าย
- ขอบเขตของบทว่าด้วยการค้าบริการจะเหมือนกับในความตกลง GATS โดยจะครอบคลุมการเปิดเสรีในทุกหมวดของการให้บริการ รวมถึงหมวด 3
- สองฝ่ายจะเริ่มเจรจาเรื่องมาตรการปกป้องฉุกเฉิน (Emergency Safeguard Measure) ภายใน 6 เดือน นับจากความตกลงมีผลบังคับใช้

ข้อผูกพันรายสาขา

ญี่ปุ่นรับที่จะผูกพันเปิดเสรีให้บริษัทไทยเข้าไปจัดตั้งกิจการ/ให้บริการ และ/หรือให้คนไทยทำงาน/ ให้บริการในญี่ปุ่นได้ เพิ่มเติมจากที่ผูกพันไว้ที่ WTO ในบริการทั้งหมดประมาณ 65 สาขาย่อย และปรับปรุงข้อผูกพันที่ WTO อีกประมาณ 70 สาขาย่อย

สาขาที่ญี่ปุ่นเปิดให้ไทย อาทิ

- บริการโฆษณา
- บริการโรงแรม
- บริการร้านอาหาร
- บริการจัดเลี้ยง
- บริการจัดการประชุม
- บริการออกแบบพิเศษ
- บริการทัวร์และไกด์
- บริการจัดทำ mailing list และจัดส่ง
- บริการสปา
- บริการจัดงานแสดงสินค้าและนิทรรศการ
- บริการจัดหางาน
- บริการก่อสร้าง
- บริการที่ปรึกษาด้านวิศวกรรม
- บริการวิศวกรรมโยธา
- บริการสถาปนิกบางประเภท
- บริการบันเทิง
- บริการอสังหาริมทรัพย์
- บริการสอนรำไทย/ มวยไทย/ ดนตรีไทย/ อาหารไทย
- บริการบัญชีบางประเภท
- บริการให้เช่าเรือ เครื่องบิน และเครื่องจักร
- บริการสัตวแพทย์
- บริการด้านดูแลคนป่วย/คนสูงอายุ
- บริการที่ปรึกษาด้านการจัดการ
- บริการรักษาความปลอดภัย
- บริการที่ปรึกษาด้านวิทยาศาสตร์
- บริการหีบห่อ
- บริการทำความสะอาดตึก
- บริการพิมพ์และพิมพ์โฆษณา
- บริการทำซ้ำ
- บริการล่ามและแปล
- บริการการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและการศึกษาผู้ใหญ่
- บริการการค้าส่ง-ค้าปลีก (มีข้อยกเว้นเล็กน้อย)
- บริการที่เกี่ยวข้องกับการผลิต เช่น การตัดเย็บเสื้อผ้า และเครื่องหนัง
- บริการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ป่าไม้ เหมืองแร่ และล่าสัตว์
- บริการซ่อมบำรุงอุปกรณ์การขนส่งทางถนน (ตู้ซ่อมรถ)
- บริการที่ปรึกษากฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศ

ไทยรับที่จะผูกพันให้บริษัทญี่ปุ่นเข้ามาจัดตั้งกิจการ/ให้บริการเพิ่มเติมจากที่ผูกพันไว้ที่ WTO 14 สาขา
ย่อย¹

¹ บางสาขามีเงื่อนไข

สาขาที่ไทยเปิดให้ญี่ปุ่น

- บริการที่ปรึกษาด้านการจัดการทั่วไป (100%)
- บริการที่ปรึกษาการจัดการด้านการตลาด (49%)
- บริการที่ปรึกษาการจัดการด้านทรัพยากรบุคคล (49%)
- บริการที่ปรึกษาการจัดการด้านผลิต (49%)
- บริการจัดการโครงการยกเว้นด้านการก่อสร้าง (49%)
- บริการที่ปรึกษาด้านลอจิสติกส์ (51%)
- บริการซ่อมบำรุงเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านที่ผลิตในไทยและขายส่งเองโดยบริษัทญี่ปุ่นที่ให้บริการซ่อมบำรุงและขายส่งนั้น หรือบริษัทในเครือที่ถือหุ้นเดียวกัน และที่ผลิตในญี่ปุ่นโดยบริษัทในเครือที่ถือหุ้นเดียวกัน (60%) ภายใต้เงื่อนไขต่างๆ อาทิ ต้องมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 100 ล้านบาท
- บริการขายส่งและขายปลีกสินค้าที่ผลิตในไทยโดยบริษัทญี่ปุ่นที่ให้บริการขายส่ง/ขายปลีกนั้น หรือบริษัทในเครือที่ถือหุ้นเดียวกัน และรถยนต์ที่ผลิตในญี่ปุ่น โดยบริษัทในเครือที่ถือหุ้นเดียวกัน (75%) ยกเว้นการขายส่งและขายปลีกสุรา
- บริการโรงแรม 5 ดาว (60%)
- ร้านอาหาร (60%)
- บริการโฆษณา (50%)
- บริการท่าเรือมารีน่า (49%)
- บริการคอมพิวเตอร์และบริการที่เกี่ยวข้อง (<50%)
- การศึกษาระดับอุดมศึกษา (<50%) ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของสมาชิกสภามหาวิทยาลัยต้องเป็นคนสัญชาติไทย

บทลงทุน

กรอบการเปิดเสรี

- บทลงทุนครอบคลุมเฉพาะการลงทุนโดยตรง ไม่รวมการลงทุนในกลุ่มหลักทรัพย์ โดยมีข้อยกเว้นสำหรับสินเชื่อของผู้ขาย สินเชื่อของผู้ซื้อ และสินเชื่อโครงการที่เป็นหนี้ระยะยาว
- บทลงทุนจะจำกัดการลงทุนในภาคบริการ (ที่ไม่ใช่บริการทางการเงิน) เฉพาะส่วนที่เป็นเรื่องการค้าคุ้มครองการลงทุน สำหรับบริการทางการเงินบทลงทุนจะใช้เพียงเรื่องการค้าถึงศาลยุติธรรม การเวนคืนและการชดเชย การคุ้มครองจากจลาจล และการรับช่วงสิทธิ

- หากจำเป็น ทั้งสองฝ่ายสามารถใช้ BOP Safeguards และ Measures for Macroeconomic and Financial Stability
- จัดทำข้อผูกพันโดยใช้ positive list
- จะมีการทบทวนการเปิดเสรีใน 5 ปี หลังความตกลง JTEPA มีผลบังคับใช้
- ไม่ให้ MFN โดยอัตโนมัติ แต่ในอนาคตหากฝ่ายใดให้ผลประโยชน์แก่ประเทศใดดีกว่า ก็จะพิจารณา คำขอของอีกฝ่าย ทั้งนี้ จะมีการทบทวนข้อบท MFN ภายใน 6 ปีหลัง JTEPA มีผลบังคับใช้

ข้อผูกพันรายสาขา

ญี่ปุ่นรับที่จะผูกพันเปิดเสรีให้บริษัทไทย/คนไทยเข้าไปลงทุนในทุกสาขาการลงทุนที่ไม่ใช่ภาคบริการ โดยมีข้อยกเว้นที่สำคัญ อาทิ อุตสาหกรรมผลิตยา อุตสาหกรรมอวกาศและยานอวกาศ อุตสาหกรรมผลิต น้ำมัน อุตสาหกรรมพลังงาน อุตสาหกรรมการกระจายเสียง และการทำเหมืองแร่ การประมง การเกษตร ป่าไม้ และอุตสาหกรรมพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

ไทยรับที่จะผูกพันเฉพาะในภาคการผลิตรถยนต์ให้บริษัทญี่ปุ่น/คนญี่ปุ่นถือหุ้นได้น้อยกว่า 50% (หุ้นที่เหลือต้องถือโดยผู้ลงทุนไทย)

การเคลื่อนย้ายบุคลากร

ข้อผูกพันของญี่ปุ่น

▪ พ่อครัวแม่ครัวไทย

ญี่ปุ่นพร้อมที่จะอนุญาตให้พ่อครัวไทยเข้าเมืองและอยู่ทำงานได้โดยมีเงื่อนไขว่า

- จะต้องได้รับการรับรองมาตรฐานฝีมือแรงงานอย่างต่ำ คือ ระดับ 1 (ขั้นต้น) จากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
- มีประสบการณ์ทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี (นับรวมประสบการณ์การศึกษาก่อนได้รับรองมาตรฐานฯ ด้วย)
- ต้องมีประสบการณ์ทำงานกับร้านอาหารหรือโรงแรมในฐานะพ่อครัวมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้าประเทศญี่ปุ่น และได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับที่กำหนด

หากไม่มี FTA พ่อครัวไทยต้องมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี จึงจะเข้าไปทำงานในญี่ปุ่นได้

▪ บุคลากร Spa

- Spa Manager ญี่ปุ่นพร้อมที่จะอนุญาตให้เข้าเมืองและอยู่ทำงานได้ในสถานะ Investor/Manager หากมีคุณสมบัติครบตามเงื่อนไขการเข้าเมืองตามกฎหมายญี่ปุ่น
- Spa Instructor ญี่ปุ่นพร้อมที่จะอนุญาตให้เข้าเมืองและอยู่ทำงานได้ในสถานะ Instructor หากมีคุณสมบัติครบตามเงื่อนไขการเข้าเมืองตามกฎหมายญี่ปุ่น
- Spa Therapist ญี่ปุ่นตกลงที่จะหารือต่อเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานและคุณสมบัติของ spa therapist หลังจากความตกลง JTEPA มีผลใช้บังคับ เพื่อให้ได้ข้อยุติภายใน 2 ปี

▪ ผู้สอนนาฏศิลป์ไทย

ญี่ปุ่นพร้อมที่จะอนุญาตให้เข้าเมืองและอยู่ทำงานได้ในสถานะ Instructor หากมีคุณสมบัติครบตามเงื่อนไขการเข้าเมืองตามกฎหมายญี่ปุ่น (อาทิ ต้องเป็นผู้สำเร็จหลักสูตรนาฏศิลป์ไทย หรือได้รับใบอนุญาตให้สอนในสาขานาฏศิลป์ไทย)

▪ ผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Care Worker)

สองฝ่ายตกลงว่าจะมีการเจรจาเรื่องนี้ต่อและจะหาข้อสรุปให้ได้ภายใน 1 ปีหากเป็นไปได้ แต่จะต้องไม่เกิน 2 ปีหลังความตกลงมีผลบังคับใช้ ทั้งนี้ การเจรจาขึ้นอยู่กับความพร้อมของฝ่ายไทยในการสร้างระบบรับรองมาตรฐานและการจัดเตรียมบุคลากรด้วย

▪ วิชาชีพ

หากเป็นกรณีของสาขาวิชาชีพ (ทนายความ นักบัญชี วิศวกรโยธา สถาปนิก) จะต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามกฎหมายของญี่ปุ่น จึงจะสามารถประกอบวิชาชีพนั้นได้ ซึ่งคนญี่ปุ่นเองต้องปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวเช่นกัน นอกจากนี้ ยังมีข้อกำหนดให้ต้องจัดตั้งหน่วยธุรกิจด้วย (commercial presence) จึงจะให้บริการได้

ข้อผูกพันของไทย

- การตรวจลงตราและการอนุญาตให้อยู่จะเป็นไปตามกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง (โดยเฉพาะ พ.ร.บ. คนเข้าเมือง 2522 และ พ.ร.บ. การทำงานของคนต่างด้าว 2521)
- รับจะหารือกับญี่ปุ่นต่อไปเกี่ยวกับเงื่อนไขของการออกและต่อใบอนุญาตทำงานในไทยเรื่องเงื่อนไขด้านจำนวนพนักงานต่างด้าวสูงสุดต่อบริษัท และปริมาณการนำเข้าเงินตราต่างประเทศต่ำสุด โดยจะหารือให้แล้วเสร็จภายใน 2 ปี หลังจาก JTEPA มีผลใช้บังคับ
- รับจะหารือกับญี่ปุ่นเกี่ยวกับเงื่อนไขการออกใบอนุญาตให้พำนักในประเทศไทย เรื่องอัตราการว่าจ้างคนไทยต่อคนต่างด้าวในแต่ละบริษัท โดยจะหารือให้แล้วเสร็จภายใน 3 ปี หลังจาก JTEPA มีผลใช้บังคับ
- ไทยจะอนุญาตให้คนญี่ปุ่นใช้บริการ One Stop Service Center เพื่ออำนวยความสะดวกในการขอรับการตรวจลงตราและใบอนุญาตทำงานพร้อมกันได้ ดังนี้
 - สำหรับพนักงานบริษัทในเครือของญี่ปุ่นที่มาทำงานในสาขาของบริษัทในเมืองไทย ซึ่งนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในไทยเป็นจำนวนเงินไม่ต่ำกว่า 3 ล้านบาท
 - สำหรับผู้ให้บริการสัญชาติญี่ปุ่นที่เป็นลูกจ้างของบริษัทในไทยที่มีเงินทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 2 ล้านบาท
 - สำหรับนักลงทุนญี่ปุ่นที่นำเงินมาลงทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 2 ล้านบาท

สำนักเจรจาการค้าบริการและการลงทุน
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ